

ANGINA

Katarina Planinec

1. *Kako pogosta je angina?*

Je zelo pogosta bolezen. Najpogostejša je v starostnem obdobju med 5. in 15. letom, sicer pa jo lahko srečamo v katerikoli starosti, le pri otrocih mlajših od 3 let poteka okužba s streptokokom običajno drugače in ne kot angina.

2. *Kaj povzročata nastanek angine?*

Angino lahko povzročajo bakterije ali virusi. Najpogostejši povzročitelj angine je bakterija – beta hemolitični streptokok skupine A, zelo redko tudi C in G. Streptokok se prenaša z bolnika na zdravega človeka s kapljicami slin ali nosnega izcedka. Prenos preko lebdečih delcev v zraku ni pomemben. Širi se zlasti tam, kjer ljudje živijo v tesnem stiku, na primer v vrtcih, šolah, tesnih in slabih stanovanjskih razmerah. V manjši meri kot bolniki so za širjenje bolezni pomembni tudi zdravi nosilci bakterije v žrelu. Streptokoke nosi v nosno-žrelnem prostoru kar 15-20 % sicer zdravih šolarjev, med odraslimi je nosilcev le približno 6 % ljudi. Pri nezdravljenem bolniku ostaja streptokok v grlu in v nosni sluznici še več tednov, čeprav se bolezen sama pozdravi v nekaj dneh.

Bakterijo lahko raznesemo tudi preko okužene hrane, zlasti mleka. Za delo z živili so zato pri delavcih potrebni pregledi brisa žrela in nosu na prisotnost streptokokov ter zdravljenje, če je to potrebno.

3. *Kako se angina kaže?*

Angina se začne nenadno s povišano telesno temperaturo in mrzlico ter bolečinami v žrelu pri požiranju. Bolečine so lahko celo tako močne, da je moteno požiranje slin. Večji otroci pogosto tožijo zaradi glavobola, mlajši pa pogosteje potožijo, da jih boli trebušček, neredko tudi bruhamo. Če pogledamo bolniku v močno odprta usta, vidimo povečani, močno pordeli nebniči. Na nebničah so lahko gnojni čepi ali pa so pokrite z belimi oblogami. Pordeli so tudi nebna loka, jeziček in mehko nebo, na katerem lahko vidimo tudi drobne pikčaste krvavitve. Jezik je v začetku bolezni ponavadi belo obložen, kasneje pa se lušči in zaradi povečanja brbončic dobi malinast videz. Običajno so povečane in močno boleče tudi področne bezgavke v kotu med spodnjo čeljustnico in vratom.

Od okužbe do začetka bolezni preteče 2-5 dni. Bolezen traja nekaj dni, po 3-5 dneh pade povišana telesna temperatura, bezgavke in mandlji pa so lahko povečani 2-3 tedne po preboleli angini. Pri tretjini bolnikov poteka bolezen z manj izraženo bolezensko sliko. Pri otrocih, mlajših od 3 let, poteka okužba s streptokokom z gnojnim izcedkom iz nosu in s povečanimi, bolečimi področnimi bezgavkami, manj opazne pa so spremembe v žrelu. Ti otroci lahko prebolejajo okužbo tudi brez vročine.

4. *Kako postavimo diagnozo?*

Angino diagnosticiramo na podlagi podatkov, ki jih poda bolnik (anamneza), in kliničnega pregleda. Ker je s samim pregledom včasih nemogoče ločiti med različnimi možnimi povzročitelji angine, si pomagamo z laboratorijskimi preiskavami (bela krvna slika, sedimentacija, C-reaktivni protein). V pomoč pri postavitvi diagnoze je osamitev streptokoka iz brisa žrela. Metoda je sicer zelo zanesljiva, vendar pa je rezultat znan šele po več urah. Zelo uporabna je hitra metoda z dokazom streptokoknega antigena iz brisa žrela. Hitra metoda je sicer manj zanesljiva kot osamitev streptokoka, njena prednost pa je ta, da je rezultat znan že v nekaj minutah in jo zaradi njene enostavnosti lahko opravimo ob bolniku.

5. *Kako poteka zdravljenje?*

Zdravljenje poteka vzročno – glede na povzročitelja. V večini primerov je povzročitelj bakterija beta hemolitični streptokok, takrat je zdravilo izbora penicilin v obliki tablet ali sirupa v ustreznem odmerku, ki ga predpiše zdravnik. Pri otrocih je potrebno dozo prilagoditi glede na telesno težo. Zdravljenje mora trajati 10 dni. Izjemoma se odločimo za zdravljenje z depo penicilinom, ki ga prejme bolnik v mišico. Za bolnike, ki so preobčutljivi na penicilin, se uporabljajo makrolidni antibiotiki. Druge vrste antibiotikov so za zdravljenje streptokokne angine manj primerne.

Zdravljenje z antibiotikom močno skrajša potek bolezni, posledice pa prepreči celo, če zdravljenje začnemo do 9 dni po pojavu prvih znakov bolezni. 24 ur po začetku antibiotičnega zdravljenja bolnik tudi ni več kužen za okolico. Poleg antibiotika sta pomembna počitek in uživanje zadostnih količin tekočine. Ob povišani telesni temperaturi uporabimo zdravila za njeno zniževanje.

6. *Kako bolezen poteka?*

Angina se pozdravi sama od sebe v nekaj dneh, vendar so možni hudi zapleti, ki so na srečo redki. Zgodnji zapleti streptokokne angine so posledica širjenja streptokokov iz nebnic v okolna tkiva, nastane lahko otnojek ob nebnicah ali v steni žrela, angini pa se lahko pridruži tudi vnetje srednjega ušesa ali sinusov. Pozni zapleti (bolezen ledvic in revmatska vročica) so imunsko pogojeni in se pojavijo 2-3 tedne po preboleli nezdravljeni angini.

Zdravljenje z antibiotikom dobro prepreči zaplete. Angina se z antibiotikom pozdravi hitro – že po nekaj tabletah se stanje izboljša, najkasneje pa v 72 urah po začetku zdravljenja, a je kljub temu potrebno uporabiti antibiotik do zadnjega odmerka.

7. *Kako poteka spremljanje bolnika z angino?*

Angino spremlja zdravnik družinske medicine. Ponavadi vas bo naročil na kontrolo čez tri dni in po končanem antibiotičnem zdravljenju. V redkih primerih je potrebna napotitev k usmerjenemu specialistu, npr. specialistu za ušesa, grlo in nos zaradi abscesa ob nebnicah.

8. Kako si lahko pri angini pomagate sami?

Pri angini si najbolje pomagate tako, da upoštevate zdravnikova navodila o počitku, pitju tekočine in rednem jemanju antibiotikov, ki jih je potrebno jemati 10 dni. Antibiotike pričnite uživati samo po nasvetu zdravnika in ne po nasvetu znancev, prijateljev, sosedov ...

9. Kako angina vpliva na vaše življenje?

Visoka temperatura in mrzlica, bolečine v mišicah in sklepih ter pri požiranju neugodno vplivajo na kakovost bolnikovega življenja, kar pa na srečo traja le kratek čas. Trajanje nezmožnosti za delo je zelo odvisno od vrste dela, ki ga opravljate. Za težja telesna dela se svetuje vsaj 10 dni okrevanja. Na čas okrevanja vpliva tudi, kako hitro ste se začeli zdraviti. Prej ko ste se začeli zdraviti, prej boste zdravi in tudi zapletov bo manj.

10. Ali in kako lahko nastanek angine preprečite?

Angine ni mogoče preprečiti, lahko pa poskušate s krepitvijo vašega imunskega sistema z zdravim življenjskim slogom in z izogibanjem prostorom, kjer se zbira večje število ljudi.